

MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

MAGYAR ÉS VEND NYELVŰ VEGETES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Írások, levelek s egyéb szerkesztési közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Kéziratok vissza nem adatnak.

Előfizetési ár:
Egész évre 2 frt. Félévre 1 frt. 50 kr. Negyedévre 75 kr.
Egyes szám ára 10 kr. — **Előfizetési pénzek és reklamátiók a kiadványathoz intézendők.**

Hirdetési díj: 1 hasábos petitsor egyszeri hirdetésnél 10 kr. többszöri hirdetésnél soronként 6 kr. Bélyegdíj 30 kr. Nylt-tér petitsora 25 kr.

Az utak melletti gyümölcstenyésztés jövedelmessége.

I.

Manap, midőn mindenütt a mezőgazdaság jövedelmesebbé tételén — a mezőgazdáknak fellegetesen értekeznek okoskodnak, — lehetetlen időszerűnek nem tartanom annak kiuntatását, hogy mily óriási haszon háramolnak az ország lakosságára az utszéleknek befásítása által.

Hogy hazánkban a gyümölcstermelés általában, de különösen az okserű gyümölcstermelés még bőlesőjében van, azt bizonyítanom alig lesz szükséges. Még sok és nagy megerősítésre fog kerülni a hivatott köröknek, míg annak jövedelmező és hasznos voltáról csak annyira is meggyőződhetik a gazdákat, a hogy némely vidéken sikerült őket az okserű marhatenyésztés előnyeiről meggyőzni.

Kétségtelenül bámulatos azon haladás, a mely a földművelésügyi miniszterium és némely gazdasági egyesület fáradozásai folytán a nemes fajú marhák okserű tenyésztése körül némely vidéken észlelhető. Örvendetes jele ez annak, hogy a magyar gazdában nem hiányzik a haladás, a javítás iránti érzék s hogy csak azoktól függ, kik erre hivatják, hogy ezen érzék oly irányban fejlesszessék, hogy oly gazdaság iránt keltsessék fel az érdeklődés, a melytől leginkább várhatunk szorongatott helyzetünkben boldogulást.

Az ugynevezett régi jó idők, a mikor szántani, vetni, meg aratni kellett csak s tartott mindig annyi, hogy megélhettünk: régen voltak; ma már más időkét élünk s a viszonyok nálunk is már oda fejlődtek, hogy nemesak a gabnatermelésre kell sulyt fektetnünk hanem e mellett a marhatenyésztés, gyümölcstermelés és egyéb művelési ágakkal kell jövedelmünk emelésére törekednünk. Azon kell lennünk, hogy minden talpalatnyi földet a lehető legjobban használjunk ki, pedig mi volna alkalmasabb a gyümölcsfánál arra, hogy a ház, udvar körül és az utak mentén fekvő, másképp nem használható helyeket is *dus jövedelem forrásaivá tegyük*. Ezekre megy azon paragon heverő földrészek holdszáma, a melyek gyümölcsfával beültetve hasznára és örömeire volnának gazdájuknak, míg így pusztán, hiába heverve az elhagyatottság szomorú képét adják a vidéknek.

Hol van hazánkban azon boldog idő, a mikor ugy mint más országokban, minden ut, minden — egyébre talán nem is használható négyszögölnyi tér: gyümölcsfával lesz beültetve? hol azon szép idő, a mikor a mostani sivár pusztaságok helyét szép fasorok foglalandják el? a mely időről kitünő gyümölcsészünk Bereczky, így foglalja mondja: „A mikor ama pusztá téreken, hol most csak az árva pacsirta ád néha-néha egy-egy felénk hangot, teremtő kezeitek nyomán virágoz

Dobicsék szádproványa kre pout.

I.

Denész, da sze vszakonkrajzi zatou gledoucs zgcusávajo i tanácsívajo, kak bi sze zemelszko vrsztvo pomágoło, i kak bi tiszto vcs dobicska doprneszlo, za czajnto drszim röpökázati, kak veliki haszek bi sztisztoga priso esi bi kre pouti szádno drevje sze pouvaló.

Da vu nasoj domovini povanye száda poprej, szposzebim rédo poványi száda esse v-zibeli je, to szvedocitni nej potrejbno, Esese vnojo i doszta trádov do mei ti pozváni, dokecs szamo li na natelko pride, liki szo na nisteri mesztaj za redno máre-drzsányi prisle, ka vértovje kezávái, da je to hasznovitno ino sze vó plácsa.

Brezi dvoja esúdivitno je ono naprejidejnye, stero sze po trádvejny zemelszkoja miniszteriuma i nisteri drúzsv vrsztva pri rédom drzsányi máre plemenitnoga plemen na nisteri mesztaj dá viditi. Veszélno znamejnye je to onoga, da vu vgrszkonó vérti nefali obesútek naprej-idejnya i pobogsávanya, i da li szamo nad onimi sztoj, ki szo na tou pozváni, naj sze ete obesútek tak osz-ávla, naj sze za tákse vértávanye zacne se gedriti, z-steroga vu sztiszkávanom sztalisi nasem sze tá blászentni naj bole známo esakati.

To tak zváno dávo vrejmen, da je orati, szejati 'pa zseti trbejlo szamo, i zraszlo je vszígár teliko, da szmo sziveti znali: je dávo bilou, zdaj sze drágo vrejmen szivemo, priziveli szmo vrejmen, vu steroem nej szamo na povanye szilja (zrny.) vésko szkrb ijeti, nego pri tom i po máre-drzsányi, szádproványi i po drági bđvejtakj dela dob na povéksávati moreno. Na tom moreno bidti 'la szaki sztopáj zemlé, kak je mogouese naj boguse pohaszni, pa ka bi bilou bole prilicsno od szádovenoja drevja na tou, naj okoli douma i dvora i kre pout bodouca meszta, naci pohasznti nemogouese, túdi za vretino vékcsaga dobicska denemo. Jezero pligov zadene ono preljoesne zemlé, stera szádovemim drevjom poszajana na haszek i veszelje bi bila vérti, zdaj pa etak opácsena, zobszton lezsécsa osztávenoszti túzsi kejp krajine kázse.

Gde je vu nasoj domovini ono blázseno vrejmen, gda liki vu drági országaj, szaka pout, szaki na drágo leško niti pohasznti nezánai kláfter, szádovemim drevjom bode poszajani; gde ono lejpo vrejmen, gda na meszti zdásny opácseni púcsáv lejpi rédi vrejme bode, od steroja vrejmena plemenitni szádopovecz Bereczky, tak le- pov pravci: Da bi na oni púszti mesztaj, gde zdaj li szamo szitroni szlávicske gde-gda en-en böjési glász dá, po oszváveni rokáj vasi ezvetése — i rodécsaga drevja loug posztao, kama bi vnozina szpejávoucsi fitešov prisle, zglasznimi pesznami hvalécsa vase blagoszlovpuno delo.*

T Á R C Z A.

Nótárus uram és Mihály gazda beszélgetései.

Mihály: Ezt meg na kaptam a kézbesítőtől, — azt mondja, hogy jövő penteken a bíróság elébe kell mennem tanuskodni.

Nótárus: Volt már a kezében. — Itt nincs más választás, — elmegy gazdúrám, és szépen meg mondja, hogyan, mikép történt a dolog — mit hallott s mit látott.

M. De mikor én nem láttam semmit abból a veredekésből!

N. Nem-e? — Ej ej, hát már elfelejtette, hogy alig 14 napja maga mondotta el nekem, hogyan ültette föbe a Dallos Pistát a Keresztesek Ferkója, hogy a vér mindjárt előtűnt a szegény fút, — és csak a többieknek köszönheti, hogy az a dübös bolond ki nem tiporta a lábát.

M. Mondtam — mondtam —, hanem hát — izé — nem azért mondtam, hogy engem azért a bíróság elé hívtanak.

N. Látja öreg látja! — Milyen könnyen áll mindjárt az ember száján, 'lja nem esoda, hogy ezt teszik, meg azt teszik a rossz emberek, — mikor a bíróság nem bünteti meg őket! — Pedig hát tudnunk kellene, hogy a bíró sem Istén, aki a szivekbe és vesékbe lészon, ő is csak gyarló ember, aki arra kéntelen az ítéletét alapítani, amit előtte a peres felek és tanúk bemondanak. — Már most ha ön oda áll a bíró elé és azt mondja, hogy semmit sem tud arról, amit bizonyosan látott és hallott, valjon nem jobban megérdemli a büntését, mint az, aki a panaszolt esolekményt elkövette.

— Az meg lehet felindulásban, minden meggyodása nélkül vétkezett, nem büntésbe-e tehat az, ki azon vétket előre elhatározott szándékkal takargatja! — — Az-e felfogásom szerint büszke lehet azon ember, kit a bíróság tanusként maga elé idéz, mert ezel módot nyujt arra, hogy az igazság kiderítésében segítségére lehessen.

Ugyan édes barátom, ha az uton egy tisztességesnek látszó ember jön elébe és azt kérdezné, valjon merre visz az út Rogedébe? Nem tartaná-e illetlen dolgunk ellenkéző utat mutatni neki, mint amerre van?

Goszpon notárusa i Miska gazda zguesávanya.

Mihály: Eto szam dnez doubo od ordinaucea, pa mi je tou pravo, ka prisestni péték morem pred birovio idti na szvedoustrvo.

Nótárus: Ono szam zse meo vu rokaj. Ezi nega prebrányia, tá te sli goszpon gazda, pa te tam vadilváli, kak sze je to delo zgdolilo, ka szte esúli i ka szte vidili.

M. Ali da szam jaz z-tisztoga bitja nikaj nej vido.

N. Pa nej? — Ej, ej, jeli szte pa zse pozábilí, ka szte meni, komaj 14 dni prepovejdali, kak je na glávo vdáro toga Dallos Pisto te Keresztesov Ferkó, tak ka je toga nevoloja deeska vesazi stero polajala, i szamo ovim má hváliti, ka je té beszen rokoj nevogovo díšo nej vó szklesco.

M. Pravo szam — pravo, — ali esi nej szam zato preporejdo, ka bi mené za toga volo pred birovio zvali.

N. Vidite, vidite stazec! kak nalezi sztoj tou na eslovesci lampaj: 'lja nej je esúdo, esi eto ali tou esinjo i húddelni lúdjé, gda birovia nye ne kastiga! Moreno znati tou, ka je birovoj nej Boug, ki bi vu eslovesca szardez i szklezni viditi mogao, on je túdi krki eslovik, ki szoudho na to fundalija, kak ti právdénýazke i szvedocne notri povoje. — Zdáj zse esi zse i pred birova postávitie, i tam bodece tou vadilváli, ka od toga nikaj nevete, ka szte zgrúsvitno vidili i esúli, jeli sze nej vredni vi vékse kaszige, kak on, ki je to tozsbode delo doprneszto. Tou je mogoucsno ka vnatrznoszti brezi vszega primislojnya pregrejso, jeli je nej vékse kaszige vrejden on, ki to gresno delo sztanovituim tálom zakriva? Poleg nojga previdényia more ziseni bití on eslovcek, steroja birovia pred szébe pozove ár sztem modus dá na tou ka je na pomones te pravice vó szkasny. No drágo mi priátel, esi bi na pouiti z-ednim postenim eslovcekem vkóp prisi, i on bi ji pítajo stera pout pela vu Radgonyo? jeli bi nej za nedosztojno delo vesindli esi bi nyemi drágo pout pokázali, liki stera tá pela?

M. Bogme bi tou nej vesino.

N. No vidite, — rávno bi tou doprneszti z-birovom, ki szvoj zitek na tou áldjje, ka naj nasa nevoloja dugoványe poprávi, — ka te dobre od ti húddelni obráni, — ka one, ki te bogze i zemelzke právdlednoszti zno-gami klácsjje, nye na postúvanye navesi, i gde je potrejbno szpravedlednoszti

és gyümölcsöző fák erdeje támadta, hová eljönne az éneklő madarak sokasága hangos énekek dicséreti a ti áldásteli munkáitokat.

Vagy azon sahári szárazságok, a melyek olykor egész ország-rész természet fölké teszik, előfordulnak-e másutt, a hol a fategyészésre több gond fordítatik? Nem, mert ott a fák fenntartják a szelek remboló hatását és mindenképp az éghajlatnak szabályozására hatnak közre.

A gyümölcs-termelés fejlődését voltát magának is van eléggé alkalman tapasztalni a felső-lelveai uradalom gyümölcsenyésztésénél. Ez alkalommal főké az utak melletti gyümölcstermesztésre kívánván felbírni gazdátársaim figyelmét: bíteles adatokat fogok közölni, a melyekből látni fogjuk, hogy sok millióért szaporíthatók az ország vagyonát, — százazerekekkel, sőt millióikkal emelhetők az évi jövedelmek, ha csak az utak szeleit, melyek maig haszontalanul hevernek, fásítanók be.

Gr. BATHYÁNY ZSIGMOND.

A vetőmag.

Régi közmondás, hogy „ki mint vet, úgy arat”: gyakran halljuk hangzatoslat, de annál kevésbé alkalmasok.

Most a midőn a tavaszi vetés közében állunk, szerény soraim talán nem lesznek a pusztában elhangok.

A vetés helyes keresztülvételnek első főlényege feltétele a jó, érett, csiráké, gyümölcs vetőmag; mert, ha az elvetett mag nem tiszta, nem kellőleg érett s csiráképessége pedig csekély — nem várhatunk jó s tiszta termést.

Tapasztalásból tudjuk, miszerint a tiszta gabona mindig jobban érlelődhet, nagyobb piaczképességgel bír s mégis — kevesen törekednek tiszta vetőmag után.

Nemcsak meg vesznek magoknak annyi fárságot, hogy kézi rostán egy kisét megostaldják a vetésre szánt gabonát, de a legnagyobb részt akként vetetik el, a miként az a cséplés alkalmával elvették, bízva abban, hogy az az Isten jó esztendő el, egy is je ténies lesz! Igaz, hogy sokszor az az időjárás a gazda, de ez nem azt teszi, hogy összetett kézzel várjunk arra, hogy a mit az idő hoz — jót — vagy rosszat, meg kell elégednünk vele; hanem igen is, a rozsz időjárás ellen vétközünk, azon módok által, melyek rendelkezésünkre állanak, mert különben a fölkejtés könnyen beköszönhet ajtónkon. Hisz a közmondás is azt mondja, „segíts magadon, az Isten is megsegít”, pedig ki magán segíteni nem tud, minden tekintetben veszte van.

Vannak oly hiszekények, kik elég badarak azt állítják, miszerint a szemeset gabona elvetve — jó időjárás mellett tisztább termést szolgáltat, mint a tiszta gabona; hajlandók azt hinni, miszerint a szemet átváltozik az időjárás befolyása alatt gabonává, míg ellenben a tiszta gabona, ha rozsz az időjárás gyomná változhatik át: nem ismerve ama körülményt, hogy bármilyen tisztára kirostált legyen az elvetett vetőmag, ha a talaj nem gyümölcses, vagy a trágya, az esetben teljesen tiszta termést várni nem lehet. Tehát a vetések elgyomosodása nem éppen a rozsz időjárásban keresendő ez esetben, hanem a helytelen vetés-forgás s a gyommagok tele trágyában.

Ha azt akarjuk, hogy a gyomoktól megszabaduljunk, a következőket tartssuk szem előtt: 1) Csak oly magot vessünk el, melyek legalább is 80—90% csiráképes. 2) Állítsunk fel magunknak helyes vetésforgót, vagyis törekedjünk arra, hogy kapás és takarmányövényekkel termeljünk, mert a tapasztalás azt bizonyítja, hogy a gyomok legnagyobb ellenesége a kapás és a beányregelés. 3) Csak jó érett s *Trieur*-ön (konkolyválasztó) kitisztított gabonát vessünk. 4) A trágyát helyesen s tisztán kezeljük.

Ugy de nem elég ezt nekünk csak tudnunk, hanem meg is kell ten-

Ali jeli ona szaharovszka szilhoesa, stera vesászi povu cejlaga országa pontica — sza naprejride i indri, gde na drevja vees szkerbi májo? Nej, ár tam drevje gori zdrezi opáscaivo vótrov, i povszem-szega klima (zrák) regulera.

Da povuvane szada z-dobieskom hodi, szam meo zve priiko zpoznati pri szádpovanyi gospodárszta gorinye Lendave. — Zdaj z-etov priikoov szposzebuina na szádpovanye kre pont sesem oszpo memoti vértpráteile; verne szvedoesinszta naprej prienszcsi z-steri hono vidli, da z-onogimi millionami bi znali vrejdnoszti országa naprej pomesti, z-szto jezerni, geto z-millionami povékati letos-nye notrijemánye, esi bi li szamo póti odszkraja z-drevjom poszadii, ka do eti mao brezi haszka leszi.

Gr. BATHYÁNY ZSIGMOND.

Szemenszko zryne.

Indasnya rejes právi: „Sto kak szeja tak zsenya”, vnoogkrát eto za szljisamo ali na haszke obrernoti nesecemo.

Zdaj da sze nam protolovsja szjedive priblizsava, mijszlia ka moj tanács na tou gladoues nede nepripravu.

Pri szjedávi je náj to pervo delo, náj za szemen szploj zryne, nájlepse ino nájészitje zryne odloesimo, ár esi je tá poszejano szemen nej esijszto, nej zadoszta dozornjo ino za klicanye nej pripravno, te nemremo dabroga, esijszotaga rouda eskati.

Dobro známa, ka esijszto szlje vszidárij bolso ezjevo má i dónok je malo tiszti polszki vértov, ki bi sze za esijszto szemen szkerbi.

Nájdjevo sze nísteri, steri po miatidávi szemenszko zryne dájo na domicsa reseta szeszitávi, ali te vékoi tá ozomenszko tak tá poszeja, kak je nyé na gümlü borzagrabo ino va lagve odneszao, mi szlivi ka esi Bog dobro letino da, te gode tak tídi dobro! Iztina, ka od vrejmena jáko doszta sztoji, ali zató itak neszmimo szkúperzlozesimni rokami eskati od vrejmena ka nám prienszö, jeli dobro ali lagjevo; nego dazsni szo proli ononi ka nova lagjoje vrejmen prienszö brauiti szov moesvoj ovacsi bode nám pot-rebinsia lihro na dvari natákvála. Vaj sze szára rejes velij: „pomá-gaj szí ino Bog te telikojse pomore”, szo szí pa szám nevaj pomogávi je vszagevajes zgbileni. Nájdjevo sze má lüsdítávom, ki tou vórejjo ka esi gli szmetlivo ino bozno szemen táposzejajo esi bode dobro vrejmen szljúszio itak bode tak esijszto szlje nazaj dobili, liki esibi te nej lepse szemeu poszejati, tou drzseszi ka sze szamej pri dobrom vrejmeni na szlje obrerjo, proli pa lepo zryne, esi je lüda letina, szo travjio obrerjo, na to pa nemiszljo ka to nájlepse szemen, esi je nyiva od travjine nej ossisecem ali pa nej szesziszjtm günoj pognevjao, esijszti vod prienszti nemre. Csi je tak szlje puno travjine, tomi je nej szidár letina zrok, nego dosztaokrat to, ka szemen va nepripravno nyivo ali pa va szmetlávim günoj pognevjano zemlo szemano.

Esi sze tak na nyivaj travjine rejisti sesemo, te szí naszledávajoesa dobro moreno zamerkati: 1) Szamo takse szemen szejamo z-steroga sze lejko trostamo, ka máj 100 zromi konesárij 80—90 güszno zjide. 2) Szedájen szí esedna raztaljimo, te je; na tom bejmo ka bodno vszako leto eden tao nyiv pod motiko ino pod koszino dejávi, ár te szkiszávamo, ka travjini nega vékesea nepriátela, kak motika ino moesna szekisa. 3) Szamo szploj dozornjo ino na kokejszki valék prebrano szlje szejamo. 4) Günj esedno ino esijszto szprávljamo.

Szamo ka je nej zadoszta eto nam li zató moje tídi vesinití. Na to gladoues je vszagevajes potrebno peldo ti rzámnejsi ino vszenejsi polszki ino zemelszki gospodarov pred szobom meti ino viditi; po esi bode lüszto

moesvoj sztkikáva! — Jeli bi nej bilou tou tak, ka bi onoga szkémom lü-esali ki nása szkrúhom. Neszmimo pozobiti tou, ka, ku pred szedozom val-lüjemo na tídi priszge moreno doli djati, te zájupes hamiesne priszge kastiga, esi na etom szveji uprav tá ozéane, ali prek grabe na ovom szveji zagvüšno naprej pride.

M. Zagvüšno náj meni vórejjo g. notárus, ka tou priszge, stero pred birovoj more doli djati, te náj vékoi tá eslovescauszta za níkoj ne prestima. Tak bi terbelo priszgitávi dáti, kak inla va nojem detinszvi. Do-ztakrát szo prepovedávati moj libleni oesa — Boug nyim dísi dobro dáti, ka szo szvejsze vszgdávi te preszégájoesi ino na kriszno drevno mogao dva szpiti derzati i tak je te priszge riesi vópedávo. Ol toga szo ez hójati te lidjé.

N. Drági prátel, grant káizso toga esloveká, ali zató dónok nesimí grant. Tá priszge je itak ona, ka je inla bíla, szemo ka nej va onoj ferini. Ka to priszge za szaveto, i pred postemim eslovekom za prestimovajo oesje esini, tou je rávno tak, kak je inla bílou. Ár nej tá vszgrama szvejsze, nej to kriszno drevno ne esini to priszge za ono. — Ka je, nego to, ka te kráki eslovik sze zedáva na toga, náj práviesseje ga szodeza ki oldartáje to dobro i pokastiga to hülo i tou je vszo moesnesi i vsza zrajonesi Boug, kak szvedok ka právico guesi toga zovi za szvedoká, ka ga nej tak pomága, kak práviesno guesi. Ki vórejjo tou, ka je Boug vszeporzád azoues, ka on zná te nájzkrajoesjo miszli, ino ne náieca vszgdáje szvejsze, nej káizso drevno i nevem esese kaj, nego z-nirovavna z-esisztoiv díšnov vszejávi vó poré, ka nyemi na szrdeti leszi, ki pa kmiesno díšno vszejt má, boga ne pozna, po-steený va nyem nevészi taga te szodez leliko odpela na kripne drevi, tam do tídi lagonye naprejdávila nyogova vszta.

M. Práviezo májé gosp. notárus, ali te eslovik sze dínek boji, ka pa esi toz-benik bi nyemi kaj hülo vesini.

N. Ka pa drági moj prátel, jeli sze od toga toszta ndóvjite ki je na szvoja vüha esio vsze loszi? Tá práviesze esi ona zúbrivnosztojev z-edukim eselon va oes i glida, vszgilár mi esese prouti tomi náj lagouesimni esloviki zapóidno moes, drúzi szráta ta lis i vnoj pribavajoesa vóvjieszot na szrd ne odvrazenyé primága, i kakoli sze zgdó teesaz doklen szo na postonaj sztezi hodi, dokoes szvojo díšno vszejt pítlajoes na szvoja opravlena dela právna riesi obesiti, do onoga hípa vszviszki talom szvojo glavó vszko zidgje, i szbe vüksem dágvóvanyi za neszreemoga práviti osáore.

K. K.

Zláte reesi.

Pri szkerbom vérti nega mánye derzúszti ár ménye sze ali pobongsa ali od fúke.

Nej esusz i okoloszti, nego lidjé sze pohúšávajo.

Szpozuvanye je drágo soula.

M. Biz azt nem tenném!

N. No látja, — és ugyanazt megtudná tenni bírójával? aki annak szentei életét, hogy a mi ügyes-bajos dolgaitak eligazítsa, — hogy a jókat a gonoszok ellen vedelmeze, — hogy azokat, kik Isten és a társadalom törvényeit lábbal tapossák, azoknak tisztelőre megtanítsa, és ahol szükséges a törvény szigorával kényszerítse! — Nem volna-e ez közel hajlékása annak, ki minket kenyérről dolájt?

Azután meg nem szabad felednie, hogy arra, a mit a bíró előtt mond, megis kell esküdni, már pedig a tudva hamisan letett eskünek büntetése ha itt a földön elmarad is, — de túl a sírom mindenesetre be fog következni.

M. Bizony higye el notárus ur, hogy azt az esküt, amit a bíróság előtt letenni kell, — a legtöbb ember semmibe sem veszi. — Ugy kellene esküdtetni, mint régente az én gyermekkoromban. Sokszor beszélt szegény édes apám, az Isten nyagasztalja — hogy meggyújtottak a gyertyákat, és ez esküttervénk roa kellett tenni két újjat a feszületre, — úgy elmondván az eskü szavait. Attól féltek az emberek.

N. Édes barátom, a ruha mutatja az embert, de még sem a ruha teszi. — Az esküt most is ugyanaz, ami előbb volt, csak hogy nem abban a formában.

Ami az esküt szentté — és a becsületet ember előtt tisztelőreméltővé teszi, az épen úgy megvan benne most is mint még régen. — Mert nem az a meggyújtott gyertya és a feszület teszi az esküt azzá ami, — hanem az, hogy a gyarló ember a legigazságosabb bíróját, ki megintalmazza a jót és megbünteti a gonoszt, magára a mindentől és mindentől Istenerre hivatalozik tanúként a mellett, hogy igazat mond, azt hívja fel bizonyásgul, hogy úgy sejtje meg, a mint igazat beszél. A ki hiszi azt, hogy az Isten mindenütt jelen van, hogy ő tudja a legtitkosabb gondolatainkat is, annak minden szükségé égő gyertyákra — feszületre — és nem tudom én még mire, hanem nyugodt lélekkel megmondja ami szívára fekszik: aki pedig lelke vakaságában az Istenig gondolatát kineveti, a kiből a becsületesség hiányzik, azt elvezetheti a bíró akár a kriptá ajtajába, ott is hazugságot mondának tisztálatlan ajkai.

M. Igazva van a notárus urnak, de az ember attól is tart, hátha hozzat all rajta a panaszolt fél.

N. Hat attól nem fél édes barátom, hogy a panaszlódó fél áll hozzat a kinek a fála hullatára nyilvánosra hazalík?

Az igazságnak, ha az bátran nyílt homlokával szembe néz, mindig van, még a legvetemedettebb ember ellen is, meggyőző, parancsoló ereje; míg ellenben a hazugság, és az abban nyilvánuló fértatlan gyávaság még a jót is haragra, megfélemlésre képesíti; és barni történéj is, addig míg valaki a becsület n'jan halad, addig, míg belkísmeretét kérdező, elkövetői eseteik-ményeire nézve annak h'lyesb szavát érzi: addig bízsáknak emelheti fel fejét, és magát semmi körülmények között szerencsétlennek nem mondhatja!

K. K.

nünk. E tekintetben az intelligens gazdáknak kellene jó példával előfogni a kömpöi látra annak kedvező eredményét s oklata, szintén igyekezni tiszta vetomagra szert tenni.

BABOS JENŐ, okl. gazdász.

Helyi és vidéki hírek.

— **Rudolf trónörökös** Erzsébet nevű leánygyermeké születésének emlékére Haynald Lajos érsek Kalocsán egy arvakáz felépítésére 60 ezer forintot, — annak berendezésére 20 ezer forintot ajándékozott. — A fellátandó arvakázban 25 árnyégyermek fog teljes ellátásban részesülni.

— **Molke iskolának és az iskolái takarékpénztárnak.** Molke gróf az uradalomhoz tartozó Kreisan községben berendezett iskolai takarékpénztárt nagy figyelemmel kíséri. Úgy rendelkezett, hogy ha valamely gyermek az első tíz fillért behozza, az uradalom ugyanannyit tegyen hozzá. Ha a gyermek az első évetegyen egy márkát megtakarít, az uradalom ugyanannyit tegyen hozzá. Ha a gyermek az első évetegyen egy márkát megtakarít, az uradalom ugyanannyit tesz hozzá. Eddigleg 86 gyermek 1200 márkát, (720 forint) takarított meg, mely összeg a kerületi pénztárban gyűmléselőleg van elhelyezve. Az összes nyújtandókat megszerzésétől is a tábornok gondoskodik.

— **Egy püspök szobra.** Pécsét a napokban halt el Grindler Endre övezgye, ki tetemes vagyonát jótékony célra hagyta, így a többi közül 300 frtot a Pécsét fellátandó Szepesy-szobor költségeire hagyományozta. A pécsi lapok vezércikkének Szepesy Ignác volt pécsi püspök érdemeiről, s komolyan foglalkoznak a fellátandó szobor ügyével. A szobor költségei mintegy 4—6 ezer forintra rúgnak, mit gyűjtés útján válnak a pécsiek kezésztől vinni.

— **A mlit. vallás- és közoktatási miniszternek** (Vasárnapi Újság.) száma rendeltetés a „Martinyai-türki állami iskola gondnoksága”-hoz előzőli Rozsgonyi Antal felsőszőlői körjegyző nr nevezették ki. Tagok: Kozár Mihály, Szukics Mihály, Gubics Mihály, Zrím József, Pöttögát; Cserepnay Janos és Embertes Ferenc, túrkai illetve martinyai lakosok. A volt elnöknek: Szévczék Józsefnek köszönt nyilváníttatott.

— **Férfedezés a szent sír templománál.** A jeruzsálemi szent sír temploma mellett az orosz orthodox egyházak van egy telke, melyet évezdekden át törmekék és személt fedett. Az orthodox-társulat nem rég asafatoknak eszközött e helyen, kideríteti: hol állottak a Constantin által a jótókat épített épületek és Jeruzsálem régi falai, főleg pedig, hogy megállapították ama barlang hitessége, mely a Megváltó sírhelyét szolgált. Az asafatok eredménye meglepő volt. Mikor elborították a romokat, előtűntek a régi városfal maradványai és a Jézus korabeli kapu. Mivel az a Golgotához legközelebb eső kapu, biztosnak mondható, hogy ezen át vitték ki az Údváltót megfeszíteni. A palestinai orthodox-társulat templomot épít e helyen és e célra világszerte gyűjtjen fog.

— **Muraszomban** az újonczáltság megkezdettét f. é. márczius 2-án és befejeztét márczius 6-án. Az egész járásban 1110 hadkötele volt mind a harom körzetből állítással felhiva. Azok közül a hadi szolgálatra alkalmasnak találattat 100 ember a község hadsereghez, 21 ember a honvédséghez. A hadkötelezettség alóli felmentést folyamodott 82 ember, felmentett 75 ember. A felhívott hadkötelesek közül tavol maradt törvényes cím alatt 36 ember, törvénytelen távol volt 6 ember. Az alkalmasnak talált és község hadsereghez besorozott egyének $\frac{1}{2}$ része a 48-ik számú gyalog ezredhez, $\frac{1}{2}$ része a katonai mintétele osztályhoz — a többi pedig a tüzérséghez és katonai vonat osztályhoz, huszárnak csak 1 ember lett felavattva.

— **Csendőriek** meg mindig lankadhatlan buzgalommal kutatták a híres Gaál Mihály lekölt viselt dolgai. Mig az a kanizsai börtömben elméletben azon módos igazsága felett, hogy „lassan járj” — tovább érek” — addig a csendőriek ismét 9 db leppő lelték és lövészernakunk jöttek nyomára: 1 drb Tissinán, 3 drb Regedében, 1 drb Alt-Neudorfban, 2 drb Mureckban és 2 drb Zenkőzön találtatt meg, s a vevőköt elvetvén, az illető községek előjáróságának gondjára bízattak. — A nyomodásból kiderült, hogy Gaálnak leghevíbe szövetségestársai, az ki eladásokat eszközölte — vidékünkön Nories István bérközti telkes gazda volt, a ki szintén elfogvatán, Kanizsára kísértetett.

— **Sierács lopás.** Novák Mátyas és Kranesics József bérközti lakosok a mult hóban Horvátország rándeltak át szerencsét próbálni, s ott a varasdi járásbörtönk, — kinek lakását Novák Mátyas, mint a járásbíró egykori szolgálója jól ismerie — 4 drb kővér díszaját hajtották el. — 2 drbot utközben potom áron eladtak, kettővel pedig Bärkörczba érkeztek, hogy az egyiket szintén eladják, u másikat pedig lellték, hogy abból lakmározva, egyttal az ut fátadalmisért kárpótást szerezzenek. — Regi igazság levet azonban, hogy a hantis embert előbb utóterik, mint a sánta kutyát, — megessett a jó nadaralnak, hogy az izletes pesénye mindakötőnek a torkán akadt, mert a stridói csendőrség épen akkor mondott nekik egy épen nem várt jó esztét”, mikor a lopott díszajó stitét főzött maradványai körül vándegkedtek. — Mondanunk sem kell, hogy a gazembereket nyomban a hőtömbbe hajtották. Meghótránczkossal vesztnek azonban arról tudomás, hogy midőn Novák Mátyasra nevez a községbíró keréltetett, hogy ki az és hová való? a községbíró azt felelte, hogy sem személet nem ismeri, sem nevet nem tudja, holott kiderült, hogy már két hónap óta tartózkodik minden igazolvány nélkül Bärkörczben. — Olyan kis községben lehetetlen, hogy a bíró — ki egyttal körsemáros is — mindjárt az első napokban tudomást ne nyerjen arról, hogy a községben egy idegen embert megtelepedik, és ha arra nem vesz magának fátadságot, hogy annak igazságait átvizsgálja, akkor — legalább is — nem érdemi meg, hogy községbírói hivatalát viseljen.

— **Beküldetett.** Meghínt rablasi szándék. Krepz Ignác téssanói lakosnak a mult hó 21-ről 22-re átmenő, a nagy szelfvass miatt álmatlan volt — éjszakai meg álmatlanbó tette a saját fülével halott abak-reseggés és feresgetés-féle hang, mely nem eredhetett a széltől. Gyarmat fátad- és nem ok nélkül. Úgy 12 órákor egyszerre csak nagy világozossá ömlök haldozózájába, gyorsan felugrik ágyából, keresi a világozossá okát s látja az ablakon keresztül, hogy az egy ember által tartott fáklyától érkei. A rögtön esapott kármára a világozossá megszűnt s az udvar felőli lépcsőn több embernek gyors menekülése volt hallható. A kellemetlen vendégeknek sikerült megfutamodniak. — Minthogy pedig egy községbíró ember Martinyáczról hazajövet látott az nap esteleket négy fért és egy asszonyból álló ezígyesapatot a község felé tartani, — mégis hogy a midetnézre malomból főtöknyaját esialásról éjféltájban — tehát a fentebb történet után haza jövő téssanócznak ugyanoly száma és személyi ezígy esapattal talalkoztak, bizony, hogy ezek voltak ama szerencsés rablók! A kolduló ezígyasszonyoknak alkalom lévén az egyes hazaköt kikémleni, úgy látszik, ezt hasznosították mint kalauzok rabló rekoniájuk javára. Ajánljuk őket a gazdák és gazdaszónyok szíves figyelmébe!!

— **Nem ártana.** ha a sz-góthárdi csendőrség éjjeli őrtáratokt is tenne. Egy kissé nagyon elharagdosának a kótlában farlasok garázdálkodásai, igen meglehetően a kamrában készelben levő hus és zsirféléket. Nem volna jó az ismét híri és gyalos egynekét éj idején felkeresni ottthonunkban? Igazolhatnák-e hogy hol voltak?

vidék, szakk legjinn haszkom mo dobjeskom tej vörtívajoz, te bodo sze i drügi vrasnjli nyihovo esadno pedo nasledivati ino esizszo szemem szajati.

Domácsi i z-vüszki glázi.

— **Erzsébet főhercegné** — méjjessegyen krála szina — eséri Erzsébeti az szponemek szó Haynald Lajos érsek v-Kalocsán a goriposztárlavne edne híze za szierinszko dezo 80,000 raaiski senkai. Vtj goriposztárlavnoj listi bode 25 dezo gori vzeto.

— **Csezeri Molke i soluzka takarékpénztár.** Graf Molke va szvojim imányi bodoceski Kreisan obesini nasztalesno solzsko takarékpénztár va velkoj pazlivostí má Tak je zredelivao, ka esi je steri solar prvi deszet fillirov notripolozo, te máj nyegovo imánye esese telko czajdne. Gsi solár va prvom feráli leta edno marko prispara, imánye rávno telko czajdne. Doszlimao je 86 solárov 1200 marka (720 raaiski) prisparilo, stera summa je za inleros dolijúva va kaszi krajinszkoj. Za vsze knige pri toj takarékpénztár sze túdi te general skrobi.

— **Edeszoja páspüsnök szobor.** Vu ti dni je v-Pécsi vöpreminoula Grindler András dözveza, stera je szvoj znamento, pohizstvo dobrotivomni czilányi nihavala. Tak zmed drügnje 309 raaiski testálviala k-goriposztárlavni szobra szokojago Szepesy-a. V-Pécsi stampane novine napredjavajo vrednoszt vöpreminoszege Szepesy Ignác püspökü, i vrcle sze trüdnjo poulg zidánya toga szobra, steri bi okouli 4—6 jezero rajnski kostao, ti sztröszi bi na ponti dobrotivni áldovov v-kúp pridti mogli.

— **Soni i vadlávanja** ministérium je pro 2626. broji rendeliványi z-Türke — i Martinya souli za pred-zednaka Rozgonyi Antala kakti gozpj. notárisa v-görnyem Szinkí (Felső-Szölnök) iménüvao solzskomni szesozstvi za kotrige Kozár Mihály, Szukics Mihály, Gubics Mihály, Zrím József, Cserepnay Janos i Embertes Ferenc z-Tertkove i Martinya. Pred-bodocesmi predszedzniki Szévczék Józsefi zvalinoszt glásújeno.

— **Ka sze je najloke** kre ezérki szvetoga groba. Ruszuszka szvéta ezérkvena obesina má kre ezérki szvetoga groba v-Jeruzsálem ednoga fundusa, steri je puu urvovoy i szmelingov. Ruszuszko (orthodox) szvéto túvaristvo je na tom meszti kopati dalou dáti vöbrodilo: gde szta ti po Constantiu-csaszari na Golgotíni gorizoidáni hrami i indasije szentén Jeruzsálema sztáli, náimre pa za toga vol, máj esiveszno vöpojevájno bod-, gde je sztao te grob, vu steroj je te Odküpitel lézaso. Toga kopavna naszlediványe je szresno bilou. Gda szo te rüsi kraj spravili, szkázali sze szo oszantki indasnye várasa grádi i vrála v Jezusovom vremení boduesa. Gato szo ta vrála naj blize k-Golgoti, esiveszno je znati, ka szo Jezusa prók eto ponti polati tá, gde szo ga rászpili. To v-Palaszti sztojeszo ruszuszko (orthodox) szvéto túvaristvo namejati tau na meszti ezérkek zidati dáti. Na lo glodues v-vezeljom szvejtí szmileno álmosivo sesé vkúp pobérati.

— **Muraszombani** sze je stellinga zasnoala Mártyus 2-ga i dokoncsána je Mártyus 6-ga. — V-zezejlo krajini je vu vszej 3 klaszi gorpozváni 1110, medetni je za szoldacsoko szlúszbo za dobro szponzani 100 vu obisnie sereg, 21 za honvéde, Gormentiványi-prosnýe szo notri díne 82. — Gormentiványe nje 75. — Med gorpozváni deskorije ozulales oszalo 35 deskov po pravdomon táli, — 6 po napravedom. — Med notri vzéti deskov je 3, tále vu 48-ik regemét, $\frac{1}{2}$ tao za besellere — ovi med stúkane i fahvrezne — za kusziara je szamo edno deško notri v-zéti.

— **Zsardárje** esese szigárd skrbno isesejo Gaál Mihály konyzszkoga toujava delo. Dokese sze on v-Kanizsi vtmeniez premislava, na keliko je isztina tau, ka „pomeití hodí, dale prípsé” — besasz szo zsardárje pa 9 konyvni i konyzské skéri gori najšli, — 1 falat na Tissini, 3 falate v-Radgonyi, 1 falat v-Alt-Neudorf, 2 falata v-Murecki i 2 falata v-Zenkovezi sze je od kúpevoz krají vzéti, — i veskim poglaváron prejk dáli. Pri tom iszkyani sze vözkázlo, ka je Gaáli nájböle stöven pajdas, ki je pri odaji nyemi na ponoces bio — vsasjo krajini Norieses István bakovszki zemelszki vért bio, steri je tídi v-Kanizso odegnáni.

— **Szvinýé krádnýevoj.** Novák Matyas i Kranesics József z-Bärkövez szta preminosie meszezv v-Horvasko prejk sza szresno probat, — i szta tau od varasdzszkoga krajeszkoja birova — gde je Novák Matyas predton szlúszbo — stíri túesne szvinýé odnegala. Dálá vrála szta na ponti po fal ezéjní enálá, dvej szta vu v-Bakovezi prigulá, gde szta edno tídi odulá, ova pa dolí bulja, ka bi sztisze dobro szvela za svzje trüdi glodues. Ali dá je szára pravicea, ka hamisnoga eslovela prve dojdejo, kak plantavoga psza, sze nyema tídi szgondilo, ka zmejnja pesénya oböma dvöma vgti osztála, — da szo zsardárje strigove nyema rávno te „dobro veser” szelili, dá szta szte krádnýevoj szvinýé gosztiványe drszála, — nanec praviti nej tebej, ka szo eladvá vsesazi vtmeniez odnegali. Ali esüdivamo sza, ka gda szo veski rilhar za Novák Matyasza glodues opitáni bíli, ka szo je on, i odköj je? szo to pravli, ka ni nyega ne poznajo, na nyegovo imé nejvoje, — esi rávno sze vözkázlo, ka sze szo dva meszezva v-Bakovezi zhrzsava, brezi szakszoga szvedocsaszta. — Vtaksjo vszi je nemögöse ka bi veski rilhar, ki je tídi kresmár, nebi znánye moe od toga, esi edne hrzeiki eslovik vszi príjde, i esi szí telko ezajta ne zeme, ka bi nyagovo plavozko pogledno, te je nej vrcden ka bi etakso eseszt noszo.

— **Notripozszkán.** Zob-zionszka vola krádnýja. Krepz Ignác téssanovszki mesztaesnar szo preminosie mejszezv z-21-toga prejk na 22-toga idoesno nous za velkoga vrála vola neszejni bíli, — ali szen nyim je z-szvojimi vühani esüti on gláz, kak dábi stoj na oblokki polke odéparo, esese bole vkráj vzé — i nej brezi zroka. Tak ob podvávnajsztoj sze je na ednok veliki poszejvt tiszko notri v-hizo. Frisko gori szkeszjo z-pozszelé, iszezejo zrok toj szvetloszti i vidjo szkosuz na okno, dá od edue po ednom esloveski visziko drszáne szkále idi. Na hitrom zegnano lármó je poszejvt vyzgno i kre dvora kráji dolí po sztabaj sze je vesz tídi bejszanye dalou esztí. Ti nezadsláni gosztáje szo na neszezo vujli. — I dá je eden z-Martinyácz domou idoesi veski eslovek on dén veser vido stíri ezígye i edno znyegonevó priti veszi tídi, — pa pi dá szo mlajdzszkoga mlínt od tikve-nagone olja rejnyé domou idoesi téssanovesarje okouli ponoces rávno po tisztoj zgradí sze z-tem ezígyismáni seregom szkedali, je gvsüno, ka szo ezígyáni probai szresno. Te kondivájnye ezígyane prítko máj pohizsaj naglejtávati, i lak sze tídi, ton naglejtávnye szvojemi touvajszkoimi rodi kak voditelje na haszek szresno ponizszati. Preporiasamo je vértom i vertinyam vu dobro pazlivostí!!

— **Neli skerdilo,** esi bi sze Sz-Góthárdi (Monosti) zsardárje po nasi skrádnýi vesnezájv szl-góthárd-szko birovjé v-onosi tídi nouszno szlúszbo drszáli. — Edno malo szo sze jáko szplidli po dvej nojji hodési vukvorje — sterim ditovo meszon i zabeco esese vó z-kámere disí. — Dobro bi bílon te sze dávno pozane nevarne tídi po noszaj gori poizszati pri szvoji domovinj. Jeli bi sze oni znali vó zgeszati — gde szo prek nouszi za oszlati?

— **Na Bellinúvez-szko** toga leta 24-ga dávna odberzšno sznyge je 416 kovovoy, i 1893 roglavne márhe gnúne bílou. Z-6 summe je odúno bílou 92 ko jovoy i 483 roglavne márhe.

